

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Províncies un.mes 0'25 Ptas.
Estranjer un any 6'00 "
Número corrent 5 cents.
No retornam els originals.

Direcció y Redacció: Arabí 6-pral.
Buzón: Kiosco de G. Lirola.-Borne

Directó: ES MASCLE ROS

SEMANARI

BILINGÜE INIMICH DE SES PENES Y AMICH D'ES BON HUMÓ

La epidèmia reinante

(Diàlogo)

—*Gripe?*
— Si hombre, *gripe*; nada de extraño tendría el que de un momento a otro te encontraras indisposto y....

— Lárgate hombre; peores enfermedades, mayores epidemias reinan hoy en España y principalmente en nuestra querida y *chancha* Isla, a las que miran con desprecio las clases busguesas permitiendo que se hagan crónicas, para sobre ellas enriquecerse, cuya riqueza consiste en el escamoteo de nuestras abundantes cosechas, de nuestro robusto ganado, y en fin, de las indispensables primeras materias que para el sostén necesitamos; ese es el peor mal que nos roe, esa es la mayor enfermedad que padecemos los pacíficos isleños que por desgracia aquí nacimos, eso mas que *gripe*, es cólera, peste incurable... ¿he dicho incurable? me equivoqué; es esta la enfermedad por cuya curación es incompetente el médico doctor que posee una carrera, son incompetentes los químicos.... todos..., el único que radicalmente puede curar de raíz este mal es el mismo enfermo, el sufrido pueblo. el menestral que ya nació raquítico porque en las entrañas de la madre que le dió el ser, faltábale el alimento, al venir al mundo, pasó sus primeros años, sacrificado y obligado al hambre, tierna criatura todavía, fueron entregados sus músculos al pesado trabajo, cuyo desarrollo se hizo imposible, dificultándolo los escasos, artificiales y malos medios de vida con que se alimentaba y hoy hombre, ¿que fruto puede dar al mundo si su juventud, su desarrollo, su todo no ha tenido campo abierto, ni ha respirado el aire puro con quién debía fortalecer sus pulmones?

— ¡Hombre! Mas que *soquísumero*—según te tilda *Manitas*—semejas ser un perito conservador de La Humanidad.

— «Abstinencia forzosa.» Este es el lema que describen los rayos del resplandor sol que nos ilumina. Mañana cuando despertemos, ni habrá en Mallorca un grano de trigo, ni ganado, ni legumbres, ni.... nada con que poder saciar el apetito de las hambrientas bocas que incesantemente clamaron ¡Pan! ¡Pan!

— Y los causantes serán....

— Los acaparadores; esos desentrañabos seres que se desviven para amontonar millones, los REYES de la actualidad quienes poseen una fuerza magnética caciquil con la cual obtienen de los gobernantes el visto bueno para sus embarques y de no obtenerlo, apélanse al contrabando.

— Verdaderamente es incurable el mal, porque si cual dices esos acaparadores son amparados por quien debiera castigarles....

— El dormido, el sufrido pueblo es quien debiera impedirlo, pero como ese pueblo ineducado es dirigido por fracciones políticas, cuyas fracciones están alucinadas, embobadas por meras promesas de *D. Fulano de Tal*, ese pueblo no se une, no exige, sufre y calla resignado esperando un halagüeño mañana, pero si ese soñoliente pueblo despertara hoy.... al clarear el alba matutina del nuevo día, aparecería ante nuestros ojos un horripilante espectáculo que serviría de lección, que sería la solución del problema....

— ¿Y esta solución es?....

— Sin distinción de clases ni matices, colgar de un árbol al primer acaparador que cayera en el garlito, para que los demás se escarmetaran renunciando de empeño tal.

— ¿Y si no se escarmetaran?

— Si la cuerda tuviera potencia y el árbol resistencia, con una sola vez que les ahorcaran a los no escarmetados, sería más que suficiente para que el escarmiento obtuviera satisfactorio resultado.

JORGE MARTÍ ROSELLÓ

¡OJO!

La setmana que vé es FOCH Y FUM será de 4 páginas y sa primera será destinada a una parodia amb vers de *D. Juan Tenorio*, a la qual pendrán part en *Verga*, en *Torró*, es comerciants de porchs, varios concejals y.... *ES MASCLE ROS* y figuraus que per una pessa de dos podreu divertirvos tots es lectos i junt es seu vers chistós.

Tornéy que hey fas falta

Dilluns qui ve, es concejal Bisbal tornará a s'Ajuntament.

— Y claro! Bona seria aquesta que per un simple chiste s'han anàs per a sempre *con la música a otra parte*, cuant a l'actualitat sa pot posá un lletrero a s'Ajuntament que diga:

«Aqui hace falta un hombre»

Això no vol di de que ese hombre sia en Bisbal, però heyá que regoneixe, de què es s'únic que s'ha guañada s'acta de concejal a forsa de sacrificarse per sa classe obrera y no a forsa de convidades, vots pagats, amenases, y caciquismes com molts n'hi ha allà dedins que encalteixen un asiento a n'es Consistori y sa cara no los cau de vergonya veient es papé trist que fan fumant un xigarró derrera s'altra sense obrí sa boca en no essé per fe qualca baday, els quals unicament los veim fe *plantoia* a ses procesós, a n'es banquets y a demés actes solemnes que no tenen arte ni parte amb sos complicats asuntos de sa difícil vida d'es poble.

Aplaudim de bon de veres sa resolució presa ultimament p'es companero Bisbal de torná a n'es Consistori y censurám amb part sa retirada perquè es nostros concejals actuals, han demonstrat esé de morro fort amb so no volé transií anant amb comisió a doná una satisfacció a n'en Bisbal, suplicantli que hey tornás y que no hubo intento de burla, però si a n'es moment de sa burla en Bisbal enllot de retirar-se hagués demandada una esplicació a n'es concejal Obrador e igualment a n'es demés *burladores*, lleyó era s' hora de dirlosné quatre de frescas, ja que no creim de que dita retirada serviesca de llissó a n'ets *inescarnetables* que mes preferenixen està totsols que amb companyia d'un homo com en Bisbal amb el qual no poren fer truchs ni belches, ni poren tampoch confeccioná martingalas ni magarrufes ja que aquest va a s'Ajuntament per descubrirlés y no per encubrirlés.

Y referent a n'es concejal Obrador ¿que diré? Pues sencillament mos resulta un *Rodrigo Soriano* amb miniatura, el qual sempre està de guassa y es seu parlà humorístich no pot ofendre mai a un concejal com en Bisbal que ja el coneix a fondo.

Si cada vegada que a n'es Congrés s'amolla un chiste mentres sa discuteixen asuntos serios hagués de desertá un diputat, tots es dies hey hauria diputatades, ja que n'hi ha molts de Bernais Obradors y que diuen ses coses amb molta mes malicia que es concejal pepép y en canvi no queda mes remey que aguantarlos així com son, ja que

GENIO Y FIGURA HASTA LA SEPULTURA

J. M. R.

Ses morenes d'el Sen Xaringa

El Sen Xaringa devallá disipa a Palma, perquè es metjes d'es poble no trobaven remey a n'es seu mal.

Com que l'homo estava desesperat perquè no poria seure, cercava remey y per axó acudí a un metje de Ciutat molt conegut nostre, casat de fresh y especialista amb so curá ses morenes.

— Bon dia tenga; jo venia per veure si trobava remey a n'es meu mal.

— Axó de ses morenes es cuestió de tres dies, (li digué es metje,) n'he curadas moltes (Y després de ferli una recepta per prendre baños d'asiento, el Sen Xaringa parteix cap a Ses Enramadas a dinà.

— ¿Que hey ha per dinà? (Axó preguntà el Sen Xaringa mentre bufava, p-

gava potadetes y sa gratava ses morenes.

— Com que heu vengut tard, ja s'ha acabat s'arrós, es macarróns, sa vadella amb salsa,....

— Bono, dins lo que hey haje, perque tench una fam que m'alsa y si pot essé; un cuixí per seure.

(Es moso li du un coixí, un panet, cua tre olives y un porró de ví.)

— Ja hen feya de carúses el Sen Xaringa cuant sa va aseure! De cap manera estava bé, frisava de partí cap a n'es poble per posá amb pràctica sa recepta d'es mal que tant el molestava y es moso no venia. Ja empipat d'el tot diu el Sen Xaringa a n'es camaré.

— ¿Que ve o no ve es dinà?

— Are l'están fent.

— No seré a temps a n'es tren. (Y boles gratades.)

— Totduna sereu servit y creis que no vos queixeréu perque encare eren vives; les vos fan amb salsa, son dues morenes....

— ¡¡Morenes!! (Digué el Sen Xaringa pegant un bot.)

— Dues morenes grosses y....

— ¡¡Morenes!! ¡¡Morenes!!

— S' les voleu frites.....

— ¡¡Morenes!!

— Les ha duites es criat d'es metje que es aficionat a pescarlés.

— Estich tot escarrufat vent es ciutadans grollés

— ¡¡Morenes!! ¡Vaje un mal plat!

— Esta vist que a dins Ciutat de tot hen treuen dobbés.

CAP VERJO

UNIVERSAL EMBALADORA

La Universal embalatges.

La Universal per transports.

La Universal paquets forts.

La Universal pren ventatges.

La Universal es pasatges.

La Universal te segús.

La Universal dona es súis.

La Universal molt trabaya.

La Universal no desmayá.

La Universal es «NON PLUS»

VICTORIA 18

VICTORIA 18

Moltes discussions y molta xerraduría havia dat aquest match, però devant sa victoria d'es Felanitx y sa derrota d'es Sardiné, no queda mes remey que declarà maestro a n'en Simón y discípulo aventajado a n'en Miquel.

Sa diferència no va essé molta (total 14 voltes) però segons exclaman es sardineros, si en Bover va perdre, es perque en Febrer.... va guanyà.

Sa llissó està ben donada y ben merescuda, lo que falta are, es que es Sardiné sa doni per vensut, però segons deya es Salvadó, (un amic nostre que xerra com un lloro y pareix un colomí de casta grossa) en Bover tornarà retà en Febrer, Jo no heu crech perque coneix a fondo en Salvadó y ja te edat de di mentides. ¡Nada menos! Diu que el retardà a fe una carrera a peu coix y amb una cama aromangada! ¡No heu cregut! Axó be per un vero d'Ervissa, però per un ex-Campeón....

Diumenge ja hey hagué crits, renou y escandal, pues en Bibiloni que es d'aquells que «o gorro o no meterlo» presentà una motocicleta amb mes plancha! tant es xi que en Gori, (no es aquell que balla es morrongo ni es preferent de municipals, es un jermá bassó d'en Salvadó) opinà que han torpedejat barcos que no duyen tant de ferro y que allò mes que

Anuncis a n'es «FOCH Y FUM»

(Per setmanes y amb variació)

Piana entera (prosa o vers). 100 Ptas.

id. mitja 60 "

id. cuarta part 55 "

Versos de 10 retxes. (decima) 2 "

id. 5 id. (quintilla) 1 "

Amb prosa CINCH centims per paraula.

(Trada: 3500 exemplars)

motocicleta de carreres. semblava un ou' blidad. Sa coneix que en Bibiloni està p' bay norteamericana.... de batalla.

Es que fe mes feina va essé el seny Se, qual p'esmitj de sa pista amb so metro prenguent mides, semblava un mestre d'obre

Amb resumen, sa pot di que:

En Febrer es un maestro sin rival a dins sa pista y en Durán un motorista molt cuidados y molt diestro, en Parets corre dols, dols y a n'es costat d'en Febrer es en Miquelet Bové un caragol per sa pols.

FONDA EL PERÚ

El Perú Fonda milló

El Perú acreditada.

El Perú anomenada.

El Perú molt superiò.

El Perú bona raccio.

El Perú fresch tot lo dia.

El Perú dona alegría.

El Perú es seu menjá.

El Perú fa economia.

Película xalocosa d'Artá

Prólogo

Aquest setmanari es s'únic que sa ocupat amb solventa sa desgracia que tingué es nostre pirotecnich l'anys passat. Com a defensó d'es débil y combatidó de sa tiranía burguesa, varies vegades ha donats crits d'atenció a n'es sort Alcalde a igual que a n'es mut Rectó però.... todo en vano.

Prometerem fe una pel·lícula xalocosa, y a n'axó anam, per veure si s'han o no de pagá es fochs que arbitrariament ordenà aquell Alcalde de Pau segons deya es seu jermá basó Llevant. No sa demana lo que valien aquells fochs, sinó lo que sa fe tudá a n'aquell pobre homo que no te arte ni parte amb ses intriges polítiques de aquells temps.

Donarem datos concrets, per demostrar que aquí, impera encara sa jent de horca y cuchillo però nòtros que cara alta porém parla sense po de perdre s'empleo, no comportarem que ses sangoneras caciquils, s'inflin xupant sa poca sanch d'un pobre que bastanta desgracia te d'hé vengut al Mon amb bons sentiments y més dobbés.

La setmana qui ve vendrà sa primera part, ahont desfilarán personatges que estan escondits y que actualment son ignorats.

Diluvio

Ramón Cavaller Comellas

Instalacions ben posades.

Instalacions a tot rato.

de la classe necessitada BLAT o FONDOS per adquirirlos?

Rahó de sobres tenia el S.^o Cortés; lo rahanable y humanitari seria que en circumstancies tals cada qual sa aprontas per ajudar a medida de ses sevases forses: uns, fondos, altres, los trabaix preliminars y un que alire exposició de ideas.

Sa blasona en molta insistència, que serts propietaris, molt antes que proporciona BLAT a n'es Sindicat perque aquest puga vendrà farina a sa classe pobre, consentan tenirlo almacenat y perdi.

á aquest el procedi correcta d'un bon?

mica menos de fanatisme y un molt mes it comú y amor al jermá prohisme. nostre Sindicat cuant lo surtien de blat, disponible tenia a 0'60 pesetas kilo, ayuy etja y lo venen a 0'65. Si ses nostras autoridades apretan ses clavies, dia vendrà y no lejano que noltros pobres mos veurem preats a suprimir es pa.

Antes que axo no arribi, no poséu en duple si ses nostras autoridats sa crusan de bras y no troban BLAT, lo cercaran tots aquells ares qui tengan ilgnidad y VERGONA.

Per ayuy prou; ja en parlarem divenres qui ve.

LLORENS BELTRÁN (BARBÓ)

NOTA: Si es nostros administradòs municipals no saben alont sa troben muntanes de blat, que fasin consulta a FOCH Y FUM que aquest ja los posará al corrent de varios amagatais.

Noltros foch y fumeros cumplim nostras promesas.

Quedam entesos?

Vivos que anàm casi sensa espardeñes y tenim s'hivern qui mos encalisa!

La setmana qui ve anirà algo de casas baratas teng en cartera y estudi serta memoria d'es Sindicat Emisor de Catalunya que galantemente ma sedi el S.^o Jnan Bellavista Inspector de Balears.

Bevéu Palo Resolis

PALO RESOLIS fa gana.

PALO RESOLIS beyém.

PALO RESOLIS volém.

PALO RESOLIS demána.

PALO RESOLIS jent sána.

PALO RESOLIS tothom.

PALO RESOLIS es com.

PALO RESOLIS alaba.

PALO RESOLIS acaba.

PALO RESOLIS bon nom.

ESTELLICONS

De fer Algaida

Conversa de dos pasatges dins es tren:

—¿Y qui son aquests dos homos que presten bons servis?

—Dos que s'han fets ajudants de garrigué per guardá ses voreres, mentres que es garrigué que te obligació de vetllá, dorm dins sa caseta y es dos vorareros yeten els interesos d' es proetari dormint derrera una ausina, a dins una mata, enfilats a un ábre...

—Es micos també hey dormen.

—Y es milló dia pobres homos pot vení una tempestad, tocarlós un llamp.

—Es que heyá un adaji que diu: «Arrambet a capa que te pel que sempre ni cauen.»

—Per causa d' es pel es que sa sacrifican tant perque a n' aquestes propiedats ni heyá y aquests des ajudons de garrigué volen fé un cuxí.

—No ta vajís a pensá que aqueixa clase de pel

siga de moix ni mostel; crech que es bò d' endeviná.

Alabern y C. — Cererols 10 a 14

Aquesta important casa, mos comunica que ja ha rebut es jeneros de temporada; qui va despuyat y es vol vestí, en volé pot anarí.

Endevinayes de Caimari (Va sa darrera.)

Petit, gras y molt formal, cridant a n' es satximita, mos sol fé qualca visita una volta setmanal. Un jenero du cuant vé que pesejant espeseix y encara que no heu pareix, tothom, tothom l'ha maste.

Ses solusions la setmana qui ve.

De Felanitx

Qui es aquesta señora d' es paseitj de Ramón Llull que per avenjarsé d' una yahinada seuia te ses portes y persianes ubertes perque aquesta no pugui sorti a recrearse cuant arriben es pasatges d' es Tren? Es una estantisa que no val ses payes d' allá hont jeu y ja que amb ses repetides amonestacions que li ha fet s' Alcalde no s' aguia, maem si s' aguaria cuant noltros li publicuem nom y llinatje relatant es seus defectes que son bastants.

Si no tanca ses persianes, noltros obrirem sa boca la setmana qui vé.

Matadero devant «Can Blau»

Fusterets es que sercav.
Fusterets aserradero.
Fusterets es Matadero.
Fusterets devant «Can Blau».
Fusterets que desitjav.
Fusterets fe economía.
Fusterets correu, feis via.
Fusterets y serrareu.
Fusterets lo que vulgueu.
Fusterets barato al dia.

«Las Baleares»

Baix d' aquest nom, D. Jaume Pons ha uberta una nova tenda de mobles a n' es carré de Peñaires n.º 58, a la cual desitjam progresiu desarollo.

Tenorio Mallorquí a Lluchmayo

Amb una entrada colosal, dijous dia 10 sa representa a n' es Teatro Mataró deixant satisfet es públich y sense paraula es crítichs que fent camall prengueren asiento a ses butacas de lanteras.

Es conjunt de Compañía superió, s' obra tenqué es públich (de ambos sexos) amb sa boca aberta per riure, tota sa verllada, tothom va esé aplaudit, s' autò crida a escena y es públich sa quedá amb ganes de repetí sa sort.

Si es grippe no mos mata y D. Pera i Toni Mataró hey consent, aviat sa repetí.

Melassa

Retidjorades que retijren

A Palma tenim uns retidjors, (*vulgo: concejals*) tant instruits que tots es dies mos están inventant paraules noves y modismes moderns, dignes de que los tenga amb conta sa *Real Academia de la Lengua Española*.

¡Ya lo vale! ¡Hoy que es fresco s' ha feta una ayuntamentada, pues es concejal sabaté Toni Coll y Manresa, reformista que serca reformá es dicionari, discutint una equivocació d' un dictamen, li ha amollat:

—Propongo que se CORRIQUE.

Y per si no el viem entés es prime pichi, ha repetido la suerte.

Conformes en que sa CORRIQUE es dictamen, però tambe deuen havé de CORREQUIR ses botifaradas d' es castenolillos concejals si no son INCORREQUIBLES.

Li Buñulins!!

A veura si endevinau.

1.ª ¿Perque es que ses rates estan tan contentes del Sen PATRUNAS?

2.ª Amb que s' esembila al Sen PATRUNAS amb una jerra?

3.ª ¿Y amb un carro de roba plena?

4.ª ¿Y amb sa somera que tenia en Picholis?

5.ª ¿Y amb so boç de Lofre?

6.ª ¿Y amb un cà morfeos?

Solucions la setmana qui vé.

Es primé que les endivini pot pasá per cas correspol y jo li regal un trimestre de suscripció a nes FOCH Y FUM.

En Jaume Llarré

D' Ailaro (Retresat)

Ja hen feren de corregeutes es patrons Bennassar y Palou amb sa pasada huelga de picapadrés!

Veijent que ets obrés no acudien a n' es treball digueren que malament perdre sa camia, durien una vaguada d' esquirols, però es tren descarrilà y no pogueren vení a peu per causa d' es fanch.

Es primé va aná a Santa Maria diguent a n' es trabayados que conquistá, que sa huelga ja estava solucionada y aquests vengueren, pero quant s' enteraren de s' engan, deixaren ses palates y li digueren: —Fen tú.

Es patrons amb vista d' es fracàs, acudiren a sa primera autoridad manifestant que ets huelquistes havien amanassat amb un garrot a n' ets esquirols, resultant eset tot fals.

Lletjiréu aquest escrit que per voltors dos sa fa y no anéu a denunciá mentides un altre pichi porque jo may, m' he atrevit a cap homo amenaça.

Un agraviat

Carré Soledad 19

BOTELLAS veysas comprám.

BOTELLAS noves veném.

BOTELLAS be las pagám.

BOTELLAS barato dám.

BOTEI LAS noltros volém.

De Binisalem

Per aquí tenim una colla de divertidos que s'moren p' es cant, tant es axí, que armat per l' amo de la casa de Can Llado de sa Plassa, un tablado y a demunt si posá es mes deviertit de sa guarda y a tocá y cantá flamencs s' ha dit. Com que ningú l' escoltava, ell mateix s' aplaudia. —No sabeu qui es aquest? Un jove llarg y prim que s' hen vé de sa rosca y que li diuen es flamenco encare que no heu sia.

—Cuantes pesetes ta costá na Roseta y ha estat de bádes!

Un amich seu

Es bambol de s' Arraval

A pesá que sia mes gran que ses criatures, te menos coneixement que un infant, y per axó ses atletes li fan passa *las de Cain* estrantli s' americana, es calsons y lo que cuelga que per cert s' altre dia li volien treure es pantalons y durlos a sa seuia dona.

Si no s' enmenda la setmana qui vé pegarém amb sa masa grossa.

Tu que has estat artillé y amb s' enteniment no atines.

Axó de jugá amb ses nines trob jo que no t' està bé.

Es Mascle Moreno

Converses d' el dia

—Saps qui es mort? En Fulano.

—¡Pobrét! ¡Tants bons macarróns a l' italiana com feya!

—Are vencí d' acompañá en Zutano.

—¡Quina llàstima! ¡Tant jove!

(Un pajes que ha anat a dinà convitat a una casa de Palma y no s' havia campat bé, cuant sa despedida li digué sa madona):

—Quedes convidat si vols torná un dia de la setmana qui vé.

—S' aprecia, però no pot esé, tench feines.

—Com es are? Deixelés.

—No puch de cap manera.

—D' ayuy a vuit dies no pots...

—He d' aná a acompañá un mort.

¡Bóna!

Calsat Estarella

ESTARELLAS ven calsat.

ESTARELLAS de primera.

ESTARELLAS fa mirera.

ESTARELLAS fa mudat.

ESTARELLAS ha posat.

ESTARELLAS mostradó.

ESTARELLAS superió.

ESTARELLAS material.

ESTARELLAS sin rival.

ESTARELLAS d' es milló.

Radiograma Inquiero

Disgust fenomenal ca ses Jeronis Carré General Luque, seu enamorat VALEOSIA, PEPE-ROCATI, sa diu amb molta insistència sen ha anat a visitá la seva dona antes de mes renou.

En sabrà algo es Barbo Inquiero? li supliquei datos aclaratoris encara que sabem no li agradan asunts de tal ealaña.

—Varios Veinats

NOTA: Qui sortí guañant? Ná Barruga.

Urgent d'última hora:

Sa diu amb molta insistència que na GERONIETA ha rebut carta d' es VALENSIA y amosaram lo diu:

«Conseguid d' es meus pares es permis per casarmos per NAVIDAD peró los infans y sa dona si oposan.»

Prenó tod amb pasiencia que mes na feren a CRISTO.

Plaça de Sant Antoni núm. 8

Gay per pintá carretóns.

Gay per pintá bicicletes.

Gay per preus amb condicions.

Gay per treure be es recóns.

Gay pinta motocicletes.

Almacenes Gumbau.

—Jaime II 85 al 93

Tant important casa, com a antiga costum comunica a sa seuia numerosa clientela que ja ha rebut es jeneros per sa temporada otoñal e invernal.

<p